

www.ketab.ir

انتشارات انقلاب اسلامی

رهنامه‌ی ۱۴: امام خمینی (قدس سزه)

به کوشش: معاونت پژوهش و آموزش مؤتسه‌ی پژوهشی فرهنگ‌ی انقلاب اسلامی

ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی

وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالم)

چاپ دوم: تابستان ۱۴۰۳

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک کتاب: ۵-۸۴-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸ شابک دوره: ۵-۷۱-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید صالحی، شماره‌ی ۲۶

مرکز بخش: ۰۲۱۶۶۴۰۵۱۰۰

تلفن: ۰۲۵۳۷۷۰۳۸۵۰ فروشگاه مشهد: ۰۵۱۳۲۲۸۱۲۲۵-۷

www.KhameneiBook.ir

پست الکترونیک: Info@Book-khamenei.com

سامانه‌ی پیام کتاب: ۱۰۰۰ ۲۰

www.ketab.ir

ویرایش این کتاب بر اساس قواعد ویراسته‌ی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالم) انجام شده است.

سرشناسه: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸-

عنوان و نام پدیدآور: رهنامه‌ی ۱۴: امام خمینی (قدس سزه)

مشخصات نشر: تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۴۰۲

شابک دوره: ۵-۷۱-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

شابک کتاب: ۵-۸۴-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - بیانات و سخنرانی‌ها

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - دیدگاه درباره‌ی امام خمینی (قدس سزه)

موضوع: جوان

رده‌بندی کنگره: ۱۴۰۲ ت ۲ خ/۲۹۵/۱۰۲ BP

رده‌بندی دیوبنی: ۲۹۷/۱۸

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۲۴۹۷۶۶۹

مقدمه

«ره‌نامه» مجموعه‌ای است شامل چهل دفتر، که مبانی، ارزشها و اصول اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله و سلم) را با توجه به نیازها، پرسش‌ها و چالشهای دوران معاصر تبیین میکند و از خلال دیدگاه‌های اندیشمندان و ژرف‌نگر حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مد ظله العالی) به ترسیم اندیشه و سلوک یک جوان مؤمن انقلابی میپردازد.

سرلوحه‌ی این دفتر، حکمت‌های خانواده‌ی قرآن کریم و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) است که دو امانت پروردگار (صلی الله علیه و آله و سلم) در میان امت اسلامی است و آغاز هر دفتر، عشق‌های حکیمانه‌ی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی است که بی نام او این انقلاب در هیچ جای دنیا شناخته شده نیست و بدون نقشه‌ی راه او استمرار و تکامل انقلاب تحقق نخواهد یافت.

ره‌نامه عرصه‌ی گسترده‌ای از موضوعات گوناگون را در بر میگیرد که در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی جوانان مورد نیاز است و میتواند شاکله‌ی فکری و رفتاری آنان را ترسیم کند. این موضوعات از درنگ در موقعیت و ظرفیتهای یک جوان مؤمن و اندیشه‌ورز آغاز میشود و در سیری منطقی به ساحت‌های

اعتقادی، اجتماعی، سبک زندگی، مباحث تربیتی و اخلاقی، سیاسی و انقلابی در لایه‌ها و سطوح مورد نیاز می‌پردازد و در نهایت به نقطه‌ی اوج و آرمان همه‌ی مجاهدتها میرسد و بر آن است که در ترسیم طرح‌واره‌ای کلی از اندیشه‌ی نظری و علمی انقلاب، فرایند تعالی و صیورورت علمی و عینی مخاطب خود را تسهیل و تسریع سازد.

ره‌نامه تنها برای خواندن و حداکثر یادداشت‌برداری و حفظ کردن مطلب نیست، بلکه بسته‌ای است برای تفکر و درنگ در اساسی‌ترین مفاهیم مورد نیاز و ناظر به تکالیف عملی جامعه‌ی مخاطب و زمینه‌ساز دستیابی به بصیرت عمیق و پایبندی درونی به مبانی و ارزشهای انقلاب اسلامی، به مثابه یک کلیت و گفتمان و گامی مهم و اساسی برای شناخت و تحقق بیانیه‌ی گام دوم انقلاب اسلامی شکوهمند ایران.

بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» تجدید مطلعی است خطاب به ملت ایران و بویژه جوانان که به مثابه پیشرو برای «دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود. این گام دوم، انقلاب را به «آرمانهای بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌افداه) هست»، نزدیک خواهد کرد.

ره‌نامه در چهل دفتر، جوان مؤمن، دانا و انقلابی را برای طی مسیر بلند و شکوهمند از خودسازی و جامعه‌پردازی به تمدن‌سازی و آمادگی برای ظهور همراهی میکند.

قاعده‌ی حاکم بر تألیف و تدوین ره‌نامه، پایبندی متن به نصّ

گفتار یا نوشتار رهبر حکیم انقلاب اسلامی بوده^۱ تا حتی المقدور از هر گونه تحلیل یا برداشت نادرست پیشگیری شده و با اقتباس از خلال دیدگاه‌های معظّم‌آه، برجسته‌ترین محورها و نکات مورد تأکید ایشان ارائه گردد.

برای تألیف و تدوین هر یک از دفاتر چهل‌گانه، علاوه بر تلاش پژوهشی نویسندگان محترم برای مطالعه‌ی کامل مطالب مرتبط با موضوع و انتخاب مطالب اهم و مورد نیاز و ساختاردهی آن، نظرات ارزیابان علمی مدّ نظر بوده است. با توجه به محدودیت حجم هر دفتر، طبعاً امکان پرداختن به بسیاری از نکات و ظرایف مباحث و بیانات رهبری معظّم مقدور نبوده است. از این رو مخاطب ارجمند این دفاتر، خود را بی‌نیاز از مراجعه به متن کامل بیانات و نوشتارهای ایشان محسبند.

از مؤلف محترم این دفتر جناب آقای محمّد اسماعیل زاده، شورای محترم علمی و تمام عزیزانی که در تهیه و تولید این مجموعه نقش داشته‌اند تشکر و قدردانی نموده و از پیشنهادها و نظرات خوانندگان ارجمند برای تکمیل این طرح استقبال میکنیم.

معاونت پژوهش و آموزش

مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

۱. این مجموعه مشتمل بر بیانات حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) تا پایان سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

مفهرست

۱۳	آیات و روایات
۱۵	درآمد
۱۷	سرمشق

۲۱	فصل اول: عبدالمجید
۳۵	فصل دوم: زعیم جامع الابدان
۴۹	فصل سوم: امام حکیم
۵۷	فصل چهارم: مکتب امام (قدس سره)
۶۷	فصل پنجم: اصول و شاخصهای مکتب امام (قدس سره)
۷۹	فصل ششم: نظام اختصاصی استثنائی
۹۳	فصل هفتم: دوران امام خمینی (قدس سره)
۱۰۵	فصل هشتم: وصیت امام (قدس سره)
۱۱۷	فصل نهم: ثمرات شجره‌ی طیبه‌ی امام (قدس سره)
۱۳۱	فصل دهم: راه روشن

{ آیات و روایات }

□ «رَجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ * لِيُخْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مِمَّا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَزِرُقَ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ»

«مردانی که تجارت و بیعه نه داد و ستدی آنان را از یاد خدا و برپا داشتن نماز و دادن زکات به خود مشغول نمیدارد و از روزی که دلها و دیده‌ها در آن روز می‌شود میهراسند. تا خدا بهتر از آنچه انجام میدادند به ایشان بخاهد و از فضل خود بر آنان بیفزاید و خدا [است که] هر که را بخواهد بی حساب روزی میدهد.»

سوره نور، آیات ۳۷ و ۳۸

□ «مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَن قَضَىٰ حُبَّهُ وَمِنْهُمْ مَن يَتُنَطَّرُ وَمَا يَدُلُّوهُ عَلَىٰ تَبْدِيلِهِ»

«از میان مؤمنان مردانی اند که به آنچه با خدا عهد بستند صادقانه وفا کردند؛ برخی از آنان به شهادت رسیدند و برخی

از آنها در [همین] انتظارند و [هرگز عقیده‌ی خود را] تبدیل نکردند.»

سوره‌ی احزاب، آیه‌ی ۲۳

□ قَالَ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ): «لَوْلَا مَنْ يَبْقَى بَعْدَ غَيْبَةِ قَائِمِنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنَ الْعُلَمَاءِ الدَّاعِينَ إِلَيْهِ وَالدَّالِّينَ عَلَيْهِ وَالدَّائِبِينَ عَنْ دِينِهِ بِحُجَجِ اللَّهِ وَ الْمُتَّقِدِينَ لِضَعْفَاءِ عِبَادِ اللَّهِ مِنْ شَيْبَاكِ إِبْلِيسَ وَ مَرَدَّتِهِ وَ مِنْ فِخَاخِ التَّوَاصِبِ لَمَا بَقِيَ أَحَدٌ إِلَّا إِرْتَدَّ عَنْ دِينِ اللَّهِ»
 امام هادی (علیه السلام) میفرمایند: «اگر بعد از غیبت قائم ما نبود وجود علمایی که به سوی او (مردم را فرا) میخوانند و به وجود این منمون میشوند و با حجت‌های الهی از دین او دفاع میکنند و بعد از آن که از خدا را از دام ابلیس و پیروان او میرهانند، بی‌گمان همه‌ی اینها از دین خدا برمیگشتند.»

بحار الانوار، ج ۲، ص ۶

www.ketab.ir

در دوران مبارزات پانزده ساله نیز حوزه‌های علمیه‌ی قم و دیگر حوزه‌های علمیه و چهره‌های سرشناس روحانیت، کانونهای اصلی مبارزه و بالطبع هدفهای اصلی حملات وحشیانه‌ی دشمن بودند؛ لیکن این شدت عملهای بی حد و حساب، به اراده‌ی الهی موجب آن نشد که روحانیت از راه پُرافتخار خود - که پیمودن آن، وظیفه‌ی تخلص از غمگینان و غمگینان بود - قدم باز پس نهد؛ بلکه در این دوران، فکر اسلامی را صیقل خورده‌تر و فقه قرآن، پُربارتر و شخصیت روحانیون مبارز، آید و در این زمینه برای تشکیل حکومت اسلامی فراهم آمد. تا آن روز هیچ یک از بزرگان حوزه‌های علمیه و مراجع حدس نمیزد که یک حرکت دینی، آن هم در آن دوران اختناق، این گونه بتواند پشتیبانی مردم را جلب کند؛ اما امام در همان روز گفت من به پشتیبانی این مردم حرکت میکنم؛ مردم را به این بیابان قم دعوت میکنم. روزی به امام گفتند: «اگر شما این نهضت را ادامه دهید، حوزه‌ی علمیه‌ی قم

۱. پیام به مناسبت اولین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (ره) ۱۳۶۹/۳/۱۰

۲. خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران ۱۳۷۸/۳/۱۴

را تعطیل خواهند کرد.» اینجا صحبتِ جان نبود که امام بگوید: «جان مرا بگیرند؛ اهمّیت ندارد.» خیلی کسان حاضرند از جانشان بگذرند؛ اقا وقتی بگویند «با این اقدام شما ممکن است حوزه‌ی علمیه‌ی قم تعطیل شود.» پای همه می‌لرزد. اقا امام نلرزید؛ راه را عوض نکرد و پیش رفت.

www.ketab.ir

خمینی یک طلبه‌ی ضعیفی است. اینجا نشسته با شما صحبت میکند و مردم هم به او علاقه دارند چون نوکر خودشان هست. آدم به نوکرش، به خادمش علاقه دارد. آن چیزی که پیش من طرح است، این است که ما همه در یک ردیف باشیم. من را از خودتان حساب بکنند. مسئله‌ی طبقاتی نیست در کار، همه در یک صف واقع هستیم و با هم همه در این صف، این صف واحد، خدمت کنیم. عزیزان من، پیشانی منی مطرح نیست؛ «برادری» مطرح است. خدای تبارک و تعالی در قرآن کریم ما را برادر خوانده است: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ»^۱. در اسلام «رهبری» مطرح نیست. اصلاً بزرگان اسلام ما هم در عین حالی که رهبرهای معنوی بودند، مع ذلك پیششان مطرح نبوده است این معانی. من خدمتگذار شما باشم بهتر است تا اسم رهبری. و من امیدوارم این چند روزی که در پیش شما هستم در خدمت شما باشم. و امیدوارم که ما همه با هم برادروار، در

-
۱. مصاحبه‌ی امام خمینی (ره) با خبرنگاران خارجی، ۱۳۵۸/۹/۲۶؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۱، ص ۲۹۰-۳۱۱
 ۲. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع روحانیون تبریز، ۱۳۵۸/۶/۱۸؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۹، ص ۴۷۴-۴۸۲
 ۳. سوره‌ی حجرات، بخشی از آیه‌ی ۱۰، «در حقیقت مؤمنان با هم برادرند.»

یک صف، به طوری که جلو و عقب نداشته باشد، در صف واحد، برادر دینی، برادر اسلامی، برادر ایمانی، برای آرمانهای بزرگ اسلام کوشش کنیم و به پیش برویم. اگر ما برادری خودمان را حفظ کنیم و با حفظ برادری در صف واحد پیش برویم و اتکال به خدای تبارک و تعالی نکنیم، پیروزی نصیب ما است. من دعاگوی همه هستم و شما احتمال این را بدهید که اگر به من بگویند خدمتگزار، بهتر از این است که بگویند رهبر. رهبری مطرح نیست، خدمتگزاری مطرح است. اسلام، ما را موظف کرده که خدمت بکنیم. خدمتگزاری مطرح است پیش ما. ما همه با هم، هم مجتمعاً با هم، دست به دست هم. از پاسدارهای عزیز تا اهل علم عزیز، تا اهل منبر عزیز، تا اهل کمپته‌ها، تا اهل همه، ما همه می‌مالت با هم. یک مملکتی است، ما همه هستیم. همه موظفیم که این مملکت را خودمان اداره بکنیم. من دعاگوی همه ام و یک طلبه هستم به اندازه‌ی طلبه‌ای به مردم سفارش کنم، چه بگویم و شما که صاحب کارخانه هستید، و خداوند به شما عنایت کرده است، شما هم به اندازه‌ی خودتان کار را انجام بدهید؛ کشاورزان هم به اندازه‌ی خود. هر کس در آن محیطی که هست آنجا را درست بکند.

۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع دانشجویان دانشگاه شیراز، ۲۹/۹/۱۳۵۸: مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۱، ص ۳۵۲-۳۵۴
۲. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع فرماندهان کمپته‌ها و سپاه خراسان، ۱۳۵۸/۸/۱۲: مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۰، ص ۴۵۸-۴۶۳
۳. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع صاحبان صنایع و بازاریان، ۱۳۵۸/۴/۱۵: مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۸، ص ۴۶۸-۴۷۵

ما همه سرباز خدا هستیم ان شاء الله. نه تو سرباز منی، نه من سرباز تو. همه‌ی ما با هم قیام کردیم که اسلام را در اینجا زنده کنیم و ان شاء الله، به سایر جاها هم صادر کنیم. ما همه برادر با هم هستیم، دوست با هم هستیم و امیدوارم که همه‌ی ما دوش به دوش هم، هر کس هر مقداری که میتواند، من که یک پیرمرد ضعیف هستم، صحبت بکنم برای شما. آقای فلسفی که پیرمرد قوی ان شاء الله، هستند، ایشان هم برای شما صحبت بکنند. آقایان اهل منبر هم برای مردم صحبت بکنند. این یک خدمتی است که از ماها برمی آید. ما ان شاء الله، انجام بدهیم و امیدوارم که برای خدا باشد. شما هم هر کدام هر کاری ازتان برمی آید انجام بدهید.

از ۱۵ اردیبهشت تا حالا که آمدیم، خون دادیم یعنی شما خون دادید، من که نشستم اینجا. من هم هیچ حقی ندارم. شما خون دادید. شماها به میدان رفتید، شماها مبارزه کردید؛ ماها هیچ حقی نداریم. ما باید برای شما خدمت کنیم. خودمان نباید استفاده کنیم. نه استفاده‌ی عنوانی. خاک بر سر من که بخوام استفاده‌ی عنوانی از شما بکنم! خاک بر سر من که بخوام خون شما ریخته بشود و من استفاده‌اش را ببرم!

وقتی مواجه بشوم با این اشخاصی که همه‌ی امید زندگی‌شان را در راه خدا داده‌اند، جوانهایشان را داده‌اند، رنجها را کشیده‌اند،

-
۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع خطیبان مذهبی در آستانه‌ی ماه محرم، ۱۳۵۹/۸/۱۴؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۳، ص ۳۱۷-۳۳۶
 ۲. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع روحانیون و اقشار مختلف مردم، ۱۳۵۸/۳/۱۵؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۸، ص ۵۳-۶۰

من وقتی مواجه بشوم با این صورتهای انسانی، جز اینکه برای خودم یک احساس حقارتی بکنم نمیتوانم چیزی بگویم. من همیشه این مطلب در ذهنم بوده است که در مقابل ملت ایران که الان همه چیزشان را دارند در راه اسلام میدهند و در مقابل این پدرهای جوان از دست داده من خدمتی نکرده‌ام... نتوانسته‌ام دینم را به این آقایان، به این اشخاصی که برای خدا اقدام به قیام کردند... ادا کنم جز اینکه در پیشگاه حق تعالی عذر تقصیر بخواهم که ما همه بندگان او هستیم، همه تسلیم در مقابل اراده‌ی او هستیم، همه جان‌نثار احکام مقدس او هستیم. الان مکلفیم ما، مسئولیم همه‌مان، همه‌مان مسئولیم، نه مسئول برای کار خودمان؛ مسئول کارهای دیگران هم هستیم. «كُلُّكُمْ رَاعٍ وَ كُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ» همه را نسبت به همه رعایت بکنند. همه باید نسبت به دیگران مسئولیت بکنند. شما هم گردن من است. اگر من پایم را کج گذاشتم شما مسئولید اگر نگوید چرا پایت را کج گذاشتی؟ باید هجوم کنید و بپرسید که چرا؟

۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع ایرانیان مقیم خارج، ۱۳۵۷/۷/۲۸؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۴، ص ۶۱-۷۰
۲. مسند احمد، ج ۲، ص ۵۴؛ بحار الانوار، ج ۷۲، ص ۳۸؛ «هریک از شما سرپرست هستید و هریک از شما بر رعیت خود مسئولید.»
۳. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع روحانیون، پرسنل کمیته و سپاه، ۱۳۵۸/۴/۱۵؛ مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۸، ص ۴۸۳-۴۹۱